

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII. Štev. 151 TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67 UPRAVE 28-67 POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, četrtek 6. julija 1939

NAROCNINA NA MESEC: Prejeman v upravi ali po pošti 14 din. dostavljen na dom 16 din. tuji 20 din

Cena din 1.—

Vzroki novega zastoja v Moskvi

Za angleške garancije baltskim državam zahteva Anglija ruske garancije malim zahodnim državam, Rusija pa garancije za nedotakljivost Rusije s strani Poljske in Romunije — Možnost vrnitve k prvotnemu ruskemu načrtu

LONDON, 6. julija. Exchange Telegraph poroča, da so nastale nove težkoče v pogajanjih s sovjetsko Rusijo zaradi tega, ker se je baza pogajanj v zadnjem trenutku znatno razširila. Angleška vlada je v svojem zadnjem predlogu sicer sprejela rusko zahtevo po garanciji nedotakljivosti baltskih držav, zahtevala pa v zameno ruske garancije tudi za Holandijo, Belgijo, Luksemburško in Švico. Po najnovejšem načrtu bi se torej nanašale angleško-francosko-ruske garancije na sledeče države: Finsko, Letonsko, Estonsko, Litvo, Poljsko, Romunijo, Turčijo, Grčijo, Švico, Luksemburško, Belgijo in Holandijo. Dočim se je pa prej Anglija trdovratno branila sprejeti garancije za baltske države, se sedaj sovjetska vlada brani obveznosti za male zahodne države. Vse kaže, da se bodo s tem pogajanja zopet znatno zavlekla.

HALIFAX ODIDE V MOSKVO

LONDON, 6. julija. Havas poroča: Obstaja možnost, da bo v zvezi z angleško-francoskim odgovorom Rusiji odpoval osebno v Moskvo angleški zunanji ministar lord Halifax. Upa se, da bi osebni stik Halifaxa z ruskimi državniki omogočil pospešitev odstranitve obstoječih težkoč.

SEJA ANGLEŠKE VLADE

LONDON, 6. julija. Včerajšnja redna tedenska seja angleške vlade je trajala štiri ure in pol. Posvečena je bila v glavnem odgovoru ruske vlade na zadnje angleško-francoske predloge. V White Hallu (predsedstvu) nikakor ne kažejo takega optimizma, kakor na sovjetskem veleposlaništvu. Popoldne je vprašal neki laburistični poslanec Chamberlaina v parlamentu, ali obstajajo nove težkoče res v tem, da se je povečala lista držav, ki naj bi prejele garancije? Chamberlain je na to odgovoril le kratko, da težkoče niso samo enostranske, sicer je pa odklonil vsako nadaljnjo izjavo. Pozno popoldne se je kabinet sešel vdrugeč na posvet, ki se je bil prav tako posvečen v prvi vrsti ruskemu odgovoru. Mimo tega se je pa bavil tudi še z vprašanjem Gdanska.

GRE ZA DESET DRŽAV

LONDON, 6. julija. DNB. Diplomatski urednik Press Association se bavi z novimi težkočami v angleško-francosko-ruskim pogajanjih in pravi med drugim: Ruske pripombe glede Švice, Luksemburške, Belgije in Holandije so povzročile novo zavlačevanje. Vlada je sinoči razpravljala o novih navodilih, ki jih bo poslala v Moskvo. V pogajanjih gre sedaj za deset držav, ki naj bi bile vključene v sporazum.

SESTAVLJANJE NOVIH NAVODIL

LONDON, 6. julija. Obe včerajšnji seji angleškega kabineta sta bili predvsem posvečeni sestavi novih navodil za Moskvo. Nove ruske zahteve so zbudile potrebo po skrbnem premotiranju. Ruska vlada je tudi sporočila svoje resne pomisleke proti temu, da bi smatrala s svoje strani napad na Švico, Holandsko in Luksemburg kot casus belli, dokler je vlade teh držav še niso priznale. Največja težava pa se zdi londonski vladi v tem, da zahteva Rusija avtomatično delovanje obrambnega bloka že tudi v primeru, če bi se vpliv Berlina posredno, t. j. s kakim pučem vzpostavil v baltskih državah.

VRNITEV K PRVOTNEMU NAČRTU?

LONDON, 6. julija. Exchange Telegraph poroča v zvezi z včerajšnjo sejo angleške vlade, da bo odgovor Moskvi poslan najbrže šele jutri. Sedaj se razmišlja o tem, ali ne bi kazalo vrniti se k prvotnemu ruskemu načrtu. In sicer zaradi skrajno zapletenih kompromisov, ki so nastale zaradi angleške in francoske zahteve po garanciji za male zahodne države. Rusija kaže zahtevo sedaj popolno vključenje tudi Poljske in Romunije, ki naj bi enako

kakor Anglija in Francija prevzeli garancije za ruske meje. V Londonu ne upajo v uspeh take akcije v Varšavi in Bukarešti. Po prvotnem načrtu bi se zahodne in poljsko-romunske garancije opustile in bi Anglija in Francija prevzeli le garancije za Rusijo in baltske države, Rusija pa samo za Anglijo, Francijo in vzhodne države.

KOMENTARJI PARIŠKEGA TISKA

PARIZ, 6. julija. Današnji listi kažejo z muko zatajevano nejevoljo in nervoznost zastran novih ruskih zahtev. London in Pariz, tako pišejo, bosta stavila v Moskvi nove predloge. Nove instrukcije Strangu in Naggyaru bodo odposlane v

najkrajšem času. Sedaj sta London in Pariz tista, ki zahtevata rešitev. Saj ne gre za nič drugega kot za utrditev varnosti vseh treh sil. Le prečesto se pojavljajo izumetničene težave. Treba je korakati naravnost in hitro. Sporazum ni nemogoč, ako vlada na vseh treh straneh razumnost. Treba je samo vsestranskega zaupanja. Takoj nato pa omenjajo listi pomen zadnjega obiska angleškega vojnega ministra v Parizu, ki je faktično vzpostavil čisto vojaško zvezo med Anglijo in Francijo, kakor jo imata Rim in Berlin. Tudi že naglašajo, da je ta zveza sama tako močna, da lahko mirno zre v obraz nasprotni zvezi.

HOLANDIJA HOČE OSTATI NEVTRALNA

AMSTERDAM, 6. julija. Tiskovni urad holandske vlade je izdal poročilo, da holandska vlada sploh ni bila konzultirana v zvezi z moskovskimi pogajanjimi in je šele iz listov izvedela, da se vodi ta pogajanja tudi glede vprašanja garancij Holandiji. Holandija mora zaradi tega znova naglasiti svojo tradicionalno voljo po popolni nevtralnosti v primeru kakršne koli nove vojne v Evropi.

Garancije za Gdansk?

ANGLIJA IN FRANCIJA NAMERAVATA ZAGARANTIRATI STATUS QUO GDANSKU. — SKUPNA DEMARŠA V BERLINU IN V GDANSKU

LONDON, 6. julija. V zvezi z včerajšnjo sejo angleške vlade so se razširile vesti, da nameravata Anglija in Francija zagarantirati status quo Gdanska, ki ne bi dovoljeval nobenih sprememb ne od znotraj ne od zunaj. V primeru sprememb bi došla Poljska mandat, da obnovi prejšnje stanje. Te govorce pa so le zasebnega značaja. Prav tako pa krožijo tudi vesti o skupni angleško-francosko-poljski demarši, ki se pripravlja v Berlinu in Gdansk.

VARŠAVA, 6. julija. Včeraj je bila seja poljske vlade, katere sta se udeležila tudi prezident Moscicki in maršal Rydz-Smygli. Razpravljali so pred vsem o mednarodnem političnem položaju in položaju v Gdansk, kakor tudi o najetju oborožitvenega posojila 10 milijard din v Londonu.

BERLIN, 6. julija. Hitler je imel včeraj več zelo važnih posvetovanj s svojimi

najbližjimi sodelavci Ribbentropom, generalom Keitlom, Goeringom, Goebbelsom in Böhmannom, naslednikom Wiedemanna.

PARIZ, 6. julija. Današnji listi se bavijo z Gdanskim in poročajo, da skuša italijanski tisk dokazati, da je os dovolila demokracijam nekaj dni zatišja za premisek, da morda vendarle v zadnji minuti krenejo na edino mogočo pot popuščanja.

GDANSK, 6. julija. Mogoče je ugotoviti, da se položaj trenutno boljša. Vodja gdanskih nacistov Forster pa bo imel jutri na neki svečanosti svoje stranke govor, katerega pričakujejo z velikim zanimanjem.

GDANSK, 6. julija. Uprava ladjedelnic je odpovedala na 14 dni delo vsem poljskim delavcem. Udeležba kapitala ladjedelnic je po 50% s poljske in gdanske strani.

Odgoditev pogajanj v Tokiu

PRIČELA SE BODO ŠELE PRIHODNI TEDEN — DIAMETRALNA NASPROT- JA MED JAPONSKIMI IN ANGLEŠKIMI NAZIRANJI

TOKIO, 6. julija. Poročevalec vlade je včeraj izjavil, da se bodo pričela pogajanja med Londonom in Tokiom šele v začetku prihodnjega tedna, ko bodo prispele v Tokio zastopniki vojaških oblastev v Tientsnu, katerih navzočnost je nujno potrebna. Angleški veleposlanik je izjavil, da se bodo pogajanja tikala izrecno le tientsinske atere, japonski listi pa zahtevajo, da se končnoveljavno sklene generalna razorožitev ušodnega stanja v Aziji.

ITALIJANSKI PROSTVOLJCI ZA JAPONSKO

TOKIO, 6. julija. Japonska vlada je povabila italijanske prostovoljce, ki so se vrnili iz Španije, da se lahko udeležijo

bojev na Kitajskem. Baje se je prijavilo že precej mož, ker so plače v japonski vojski visoke.

Pred vojaškim prevratom na Japonskem

TOKIO, 6. julija. United Press poroča, da nameravajo japonska vojaška oblastva zahtevati odstop sedanje japonske vlade, ako ne bo takoj sklenila vojaške zveze z Nemčijo in Italijo. Po mestu so se pa razširile tudi vesti o pripravah za vojaški prevrat, ki naj bi vrigel vlado in postavil na čelo Japonske generale.

Mariborska napoved: Malo oblačno in toplo vreme temperatura se bo še dvignila. Včeraj je bila najvišja temperatura 25,5, danes najnižja 10,3. opoldne 25.

Zapiski

William Christian Bullitt

Na spominski svečanosti za padlimi ameriški vojniki v svetovni vojni na francoski fronti, prirejeni v torek 4. t. m., je nastopil kot glavni govornik pariški veleposlanik USA, William Christian Bullitt.

V svojem govoru je dejal, da se v tem trenutku vsi zavedamo, da pomeni neznanji vojak vesoljno človeštvo. Vsa sedanja propaganda je žal usmerjena v to, da se zemlja napolni z novimi neznanimi vojniki. Največji zločin je zato lahkomišno odločati o tem, da se pošljejo milijoni ljudi v klanje samo zaradi hudobnih naklepov. Treba je, da končno že zmaga spoznanje, da so ljudje miselna in svobodna bitja, ne pa slepo orodje posameznih vodij. William Christian Bullitt je bil rojen dne 25. januarja l. 1891. v Philadelphiji in je takoj po končanih vseučiliških studijah stopil v diplomatsko službo. L. 1917. je bil uradnik v zunanjem ministrstvu, l. 1919. je prišel z ameriško delegacijo na mirovno konferenco v Pariz, od koder se je vrnil po raznih misijah v Washington. L. 1933. je postal veleposlanik v Moskvi, l. 1936. pa v Parizu.

Nemčija in angleške grožnje

V berlinski izdaji «Völkischer Beobachterja» je napisal minister Goebbels v odgovoru na zadnji Halifaxov govor tudi sledeče: »Kdo bi mogel zameriti Moskvi, da pritiska palec na vrat Angliji, ko je njen položaj tako šibak? In da daje Tokio angleškemu levu brec, ko se je v vpletanju v vse evropske spore sam priklenil za vse štiri noge, tudi ni nič čudnega. Mi naj bi nad tem triumfalni? Na to ne mislimo. Mi to opuščamo in si ustvarjamo izlega le svoje sklepe. Nam angleške grožnje prav nič več ne imponirajo. Ostajamo popolnoma hladni in mirni. Tudi ako bi bili že po naravi bojazljivi — kar nismo — čemu naj bi se prav sedaj bali Anglije?« — »Berliner Börsen-Zeitung« pa piše, da je vse angleško kričanje le zraz nervoznosti in strahu, ki ne more voditi do ničesar drugega, kakor samo do novega Monakova.

Sovraštvo do Francije

»Gazzetta del Popolo« piše k sedanjemu mednarodnemu položaju: »Ako prekorujejo v Parizu in Londonu že za bližnjo bodočnost vojno in kažejo pri tem na Gdansk, pomeni to, da so dali Varšavi temu primerne instrukcije. Ako pa Francija in Anglija vojno zares izgoveta, jo bosta Italija in Nemčija na vsak način sprejeli. Nasproti Franciji gojimo že itak globoko sovraštvo, in zadostovala bo le ena sama ducejeva beseda, da se spremeni in odkrito, odločno in napadalno sovraštvo.«

Italija in Egipt

Rimska »La Stampa« piše o razmerju do Egipta: »Naša povabila in ponudbe nalete v Egiptu vedno na z diplomatičnim smehljajem pr krite odklonitve, toda nekoga dne bo moralo biti tega smehljanja konec. Egipt bo moral sprejeti ali naše prijateljstvo ali naše sovraštvo.«

Zanimiva aretacija na Slovaškem

Slovaška policija je na nemško prijavo preiskala pisarno vodstva madžarske stranke in aretirala tri Madžare, ker so širili letake proti vodji slovaških Nemcev dr. Karmasinu.

Maribor, 6. julija.

Mlajši rod je danes pred veliko nalogo — zgraditi iz sebe ljudsko inteligenco. Naši izobraženci so šli na pot odtegnitve življenju in specialno svojemu ljudstvu ali pa — kar je bilo bolj običajno — na pot komercializacije. Narod, ki težko vzdržuje to inteligenco, ni imel koristi ne od prvih ne od drugih. Gre za nov tip izobražencev, novih zdravnikov, pravnikov, pedagogov, agronomov itd., ki jim ne bo služba zgolj stvar kruha in vas — zlata jama, temveč stvar požrtvovalnega dela za ljudstvo. Notranje zadovoljstvo, ki si ga bo s takim delom inteligenta pridobila, bo najbolj bogato in tudi v današnjih časih najbolj realno plačilo za njen trud. Ko bo premagana miselnost, po kateri zahteva zdravnik za navaden pregled od siromašnega kmeta 100 din in duhovnik za pogreb 200 din, šele takrat bo ves naš dosedanji in bodoči zdravstveni, pravni itd. aparat stopil v resnično službo podeželskega ljudstva.

Na Hrvatskem geslo ustvaritve ljudske inteligence močno odmeva. Skoraj vse politične skupine na zagrebški univerzi so sprejele to geslo med najvažnejše točke svojega dela. Celo klerikalna mladina je začela izdajati list, ki si je zastavil glavno nalogo: izgradnjo »pučke inteligence«. Lep primer pomoči intelektualcev pri borbi za krepitev kmetijske zavesti je njihovo delo pri »Zborniku hrvatskih seljaka«. Zbornik izdajajo in pišejo kmetje sami. V njem prihajajo do izraza prave ljudske težnje in miselnost kmetijskega ljudstva na Hrvatskem. Vendar tega »Zbornika« ne bi mogli preprosti ljudje v tej obliki izdajati »brez pomoči in sodelovanja neklih zaslužnih in poštenih hrvatskih intelektualcev, ki se jim na tem mestu v imenu vseh kmetov zahvaljujemo«. (Zbornik II. str. 7.)

Najlepši primer vzgoje mladine v novem pravcu pa je delo dr. Štamparja na medicinski fakulteti v Zagrebu. Dr. Štampar je bil po vojni nosilec gibanja socialne medicine. Osnovna ideja tega pokreta je bila, da je zdravje v najožji zvezi z dnevnim delom in socialnimi razmerami, v katerih ljudstvo živi. Zato zdravnik ne more posvečati pažnje zgolj zdravstvenim, temveč tudi socialnim in gospodarskim prilikam. Gibanje, ki na žalost v Slovenijo ni seglo, je želo precej praktičnih uspehov. Vneslo je novega socialnega duha v medicino. V letih diktature je bilo to delo precej oteženo, prav zaradi svojega vseskozi naprednega značaja.

Dr. Štampar je predaval in vzgajal s svojim temeljitim delom, znanjem in praktičnim vzgledom svojega lastnega bogatega življenja na enem področju intelektualnega dela, na področju zdravstva — ljudsko inteligenco. Njegova predavanja, ekskurzije in debate so težile za tem, da se mladina seznanja z vsemi stranmi življenja svojega ljudstva, da ga vzljubi in da se zave velikih nalog, ki jo čakajo v poklicu.

Slovenska mladina nima Štamparja. Preteklost ji je dala le posameznike, ki so vsaj deloma nakazali novo pot. Ima pa mladi rod prav tako dolžnost in črta prav tako potrebo, da gre na nova pota. Ta pota pomenijo premostitev danes vedno globljega prepada med inteligenco in ljudstvom. Drugo desetletje našega življenja v novi državi je prineslo še nekaj lepših primerov novega duha in nove smeri; iz našega romana je zopet zadihalo — slovensko ljudstvo, v delih in statistiki naših učiteljev vidimo ljubezen in globoko zavest pripadnosti preprostemu ljudstvu. Toda od pisane besede je treba preiti na prakso, na kulturno, gospodarsko in narodno obrambno delo inteligence za časa študija in zlasti v poklicu. Naši intelektualni poklici morajo stopiti iz ozkih in pogubonosnih komercializiranih sfer na široko področje službe narodu. To pionirsko konstruktivno delo bo šele privedlo do tega, da bo veča ki danes odmira na našem narodnem organizmu, spet ozelela.

I. Bratko.

WASHINGTON, 6. julija. Po poročilih, ki jih je prejel Rdeči križ, znaša število žrtev zadnjih poplav v Marehydu doslej 30. V poplavljeni kraje so poslali nujno pomoč.

Jehia paša pri kralju Borisu

BIL JE SPREJET VČERAJ DOPOLDNE IN PRIDRŽAN PRI KOSILU — PRICHE-TEK EGIPTSKO-BOLGARSKIH GOSPODARSKIH POSVETOVANJ

SOFIJA, 6. julija. Egiptski zunanji minister Jehia paša, ki je prispel na uradni obisk v Bolgarijo, je položil včeraj zjutraj venec na grob neznanega junaka. Ob 11. uri je bil sprejet v avdienco pri kralju Borisu, ki ga je pridržal tudi pri kosilu. Pri kosilu na dvoru so bili navzočni tudi namestnik ministrskega predsednika Nedev in odličniki iz spremstva Jehle paše. Kralj Boris je ob tej priliki odlikoval Jehlo pašo in njegove spremljevalce z visokimi bolgarskimi odlikovanji. Zvečer je bila konferenca o gospodarskih vprašanjih, ki zanimajo Egipt in Bolgarijo. Kon-

ference so se udeležili tudi Jehia paša, namestnik ministrskega predsednika Nedev in drugi ministri. Nato je priredil egiptski poslanik slavnostno večerjo, na katero so bili povabljeni poleg Jehle paše in njegovih spremljevalcev tudi mnogi bolgarski odličniki.

JEHIA PAŠA PRISPE JUTRI V BEOGRAD

BEOGRAD, 6. julija. Egiptski zunanji minister Jehia paša, ki se mudi že dalje časa na potovanju po balkanskih državah, bo 7. t. m. obiskal Beograd, kamor bo prispel iz Sofije.

Boj za orientacijo Amerike

DVA SENZACIONALNA GOVORA VODITELJEV INTERVENCIJSKE SMERI. INDIRECTNI APEL NA LJUDSTVO.

WASHINGTON, 6. julija. Kongres in senat sta včeraj podaljšala prezidentu Rooseveltu finančna pooblastila za dve leti. Roosevelt je ta zakon že včeraj podpisal in pripravlja v najkrajšem času nova pravila za nakupovanje srebra v USA po ceni 70.1 centov po unči. Razen tega bo USA nadaljevala nakupovanje srebra tudi v tujini. Na drugi strani pa je vodstvo kongresa na najnovejšo Rooseveltovo pobudo proti pravkar sprejetemu zakonu o nevtralnosti izjavilo, da kongres ne bo popustil, pa če bi zasedal tudi do oktobra. Novi zakon o nevtralnosti pride pred senat že v soboto in z ozirom na včerajšnji govor predsednika večine v senatu, senatorja Barkeleja, ki se je zavzemal za obrambo demokracij kjerkoli, ni izključeno, da bo senat novi neugodni nevtralnostni zakon zavrgel ali vsaj spremenil.

WASHINGTON, 6. julija. Z vznožja

Washingtonovega spomenika je večeraj govoril vodja večine senata, senator Barkeley in med drugim govoril: »Amerika ne išče nobenih tajinstvenih zvez s tujino, kakor natolcujejo izolacionisti. Demokracije je treba braniti vselej in povsod, če nečemo doživeti dneva, ko bodo vse propadle!« Državni podtajnik za narodno obrambo je naglasil, da so obrambni načrti USA po večini že izvršeni in tako usmerjeni, da lahko kljubujejo vsakemu napadu, pa najsi bi prišel iz Evrope ali Azije. — Iz teh senzacionalnih izjav ameriških vodilnih politikov izhaja, da gre za široko zasnovan poizkus prezidenta Roosevelta. Prezident je na predvčerajšnji izjavi tisku izrazil svojo zaskrbljenost zaradi trdovratnosti kongresa glede spremembe zakona o nevtralnosti. Zdaj apelira na široke sloje ameriške javnosti, da zagotovi pomoč miroljubnim državam.

Preiskava o nesreči, Thetisa

TRETJI DAN ZASLISEVANJA REŠENIH MORNARJEV. — RAZNA NERAZUM-LJIVA VPRAŠANJA.

LONDON, 6. julija. Včeraj je bil tretji dan preiskave o vzrokih katastrofe podmornice »Thetisa«. Zaslišan je bil poročnik Woods, eden izmed štirih rešenih. Preiskovalni sodnik ga je opozoril, da so bile štiri možnosti ugotoviti, ali je bila torpedna cev napolnjena z vodo ali ne. Pri tem ni bilo treba odpreti vrat, kar je povzročilo, da je v notranjost vdrila voda. Woods je pritrdil in dejal, da so bila vrata le priprta in jih v naglici ni bilo več mo-

goče zapreti. Preživeli mornar je opisal nerazumljivo smrt treh tovarišev v reševalni celici, ki so se iz neznanih vzrokov pred očmi vseh utopili, dočim je njemu z lahkoto uspelo doseči površje. Ne more razumeti, kako da nihče več ni prišel za njim iz podmornice. Spominjal se je sicer, da je skozi linico neposredno pred izplavanjem opazil dim, ki je prihajal iz strojnega oddelka, videl je pa, da to tovarišev ni zmedlo.

Obisk Kjuseivanova v Berlinu

BERLIN, 6. julija. Bolgarski min. predsednik Kjuseivanov je včeraj prispel semkaj. Sestal se je takoj nato na konferenco z zun. ministrom Ribbentropom, kasneje pa ga je sprejel dr. kancelar Hitler po enourni razgovor. Sinoči je Hitler na čast bolgarskemu vladnemu šefu priredil večerjo, ki so se je udeležili člani vlade, med drugimi tudi Goering in Ribbentrop.

PARIZ, 6. julija. Obisk bolgarskega premierja v Berlinu zanima pariške liste, ki svetujejo Bolgariji, naj ostane na dosedanji črti, ki se je že doslej zanjo dobro izkazala. V ostalem pa naj ne pozabi, da se Kjuseivanov na svojem povratku ustavi v Beogradu in da prispe prihodnje dni predsednik bolgarskega sobranja Mušanov v Pariz.

Konferenca delavskih sindikatov

CURIH, 6. julija. Tu se je pričela mednarodna konferenca delavskih sindikatov. Zastopnik angleških Trade Unionov, sir Walter Citrine, je dejal, da je za ohranitev miru nujno potrebno sodelovanje in pritegnitev Rusije. Z grupiranjem mirovne fronte nikakor ne gre za to, da bi se zmanjšal vpliv Zveze narodov. To je le prva stopnja za uresničenje kolektivne varnosti. Pobijal je trditve, da bi mirovni blok hotel obkoljevati Nemčijo, kajti če bi temu bilo tako, potem bi ne čakali, da se Nemčija tako silno oboroži!

VOLITVE NA MALTI

LA VALETTA, 6. julija. Guverner je odredil, da bodo 22. t. m. po petih letih spet volitve na Malti.

Nemški minister Funk v Holandiji

HAAG, 6. julija. DNB poroča: Holandski poljedelski minister je priredil na čast nemškemu ministru Funku svečano kosilo, ki so mu prisostvovali odlične osebnosti iz holandskih pridobitnih slojev. Minister je naglasil, da se bo gost lahko prepričal o prizadevanju Holandske za pospešitev poljedelskih stikov med sosednjima državama. Nemški poljedelski minister je odgovoril, da sta obe sosedni državi že s starim prijateljstvom. Obe državi se s svojimi pridelki dopolnjujeta. Skupni napor, da se odstranijo težkoče, bodo lahko pokazali plodne sadove med obema državama, če bosta storili vse, kar je dobro in koristno.

PODRZAVLJENJE CEST V PROTEKTORATU.

PRAGA, 6. julija. Nemški državni protektor Neurath je dostavil češki vladi zahtevo, naj s 1. septembrom preidejo v last in upravo rajha vse strateško važne ceste. Na včerajšnjo obletnico smrti Jana Husa je bil spomenik kljub prepovedi prekrit z vencem.

NOVA UPRAVA KARPATSKE RUSIJE

BUDIMPEŠTA, 6. julija. Baron Žiga Perennyi, madžarski vrhovni komisar za Karpatsko Rusijo, je prišel včeraj v Užhorod, kjer bo 7. julija prevzel svoje mesto. Istega dne bo vsa upravna in policijska oblast prešla iz vojaških v civilne roke.

Borza. Curih, 6. julija. Devize. Beograd 10, Pariz 11.75, London 20.76, New York 4.43%, Milano 23.30, Berlin 178, Praga 15.05, Sofija 5.40, Budimpešta 87, Bukarešta 3.60.

Domači zapiski

Manifestacija mladine

V Beogradu so se sestali zastopniki jugoslovanske, francoske, angleške in ameriške mladine. V sprejeti resoluciji naglašajo, da je mladina njihovih narodov za mir in mednarodno sodelovanje. Neodvisnost vseh malih narodov se mora ohraniti s skupnimi naporimi vseh pobornikov miru. Mladina navedenih narodov hoče medsebojne stike še poglobiti. Pred spomenik na francoskem pokopališču in pred spomenik braniteljev Beograda so položili zastopniki mladine štirih narodov lepe vence.

Dr. Šarić o bratski slogi

Na evharističnem kongresu v Tuzli, kjer je bilo zbranih 30.000 ljudi, je sarajevski nadškof dr. Šarić med drugim dejal: »Dragi bratje, pravoslavne, katoliške in muslimanske vere, hvala vam za lep sprejem. Bodite prepričani, da ste vsi sarajevskemu nadškofu enako dragi. Zapomnite si, da je samo v slogi Srbov in Hrvatov naše domovine. Bratje Srbi, naj vam bo hrvaško ime prav tako drago, kakor je meni ljubo srbsko.«

Razdelitev zadružnih kreditov

Na osnovi finančnega zakona je 30 milijonov din, določenih za zadružne zveze, razdeljenih takole: Zadružna in Gospodarska zveza v Ljubljani dobita 12 milijonov din, Zadružni savez in Zadružna matica v Splitu 9, Savez srbskih zemljoradniških združenj tudi 9 milijonov din.

Zapovedi tudi za nas

Prški »Narodni listy« prinašajo naslednje zapovedi Čehom v protektoratu, ki veljajo tudi za nas, posebno v obmejnem ozemlju: Mislj na to, da si Čeh in bodi na to ponosen. Bodi strpen, toda ne hlapčevski! Samozavest svobodnega državljanja je njegova prva čednost! Spoštuj druge narode, pazi pa vedno in povsod, da bo tudi tvoj narod spoštovan. Vztrajaj trdno na svojih pravicah in vedi, da jih je težko dobiti nazaj, če so enkrat izgubljene. Bodi dober, plemenit človek, toda ne zamenjaj dobrobrčnosti s slabostjo. Ostani trden, kjer je vztrajnost in trdna volja potrebna. Bodi človek z širokim obzorjem. Veliki ljudje so bili največkrat vdani sinovi in hčere domovine. Ljubi svoj jezik, ki je najdražje izročilo tvojega rodu. Nikar ga ne onečaščaj, daj mu prednost pred drugimi. Ne daj se bogati z gesli, ki te odvrčajo od dolžnosti do naroda. Ne zapostavljaj, kar je bilo rodovom sveto. Bodi delaven in vafčen, pomagaj narodu z gospodarsko sposobnostjo in misli vedno na to, da more le delaven narod tekmovati z naprednimi državami.

„Jugoslavija je za os“

V Berlinu izhaja revija »Rim-Berlin-Tokio«, ki prinaša članke v jeziku teln držav. V drugi številki revije je uvodnik Mussolinija in članek grofa Ciana o politiki malih narodov pod naslovom: »La Jugoslavia e con L'assa« (Jugoslavija je za os). V članku piše med drugim: »V času, ko so se nekatere države odločile, da na sistematični način podpirujejo nemir v Evropi, vodi Jugoslavija politiko stvarnosti. Pot kneza namestnika v Berlinu se mora vzeti kot priznanje mirovnim prizadevanjem držav osi. Berlinski razgovori so pokazali zanesljivo prijateljstvo in tesno sodelovanje Jugoslavije z osjo. S poglobitvijo gospodarskih in kulturnih odnošajev z državami osi bo Jugoslavija nadaljevala svojo jasno politiko. Jugoslavija, ki jo prištevajo k mladim narodom Balkana, jasno dokazuje, da se ne misli priključiti umetniškemu sistemom, temveč se hoče posvetiti obnavljanju in delu za svojo bodočnost. Držala se bo daleč od ustanov, kakor je Zveza narodov, da ohrani svoj status quo.« (»Novosti«)

Južni Tirolici na južno Koroško!

V Berlinu zanikajo vesti, da bi se Tirolici, ki bi se ne hoteli preseliti v Nemčijo, morali nasilno naseliti v južni Italiji. Tudi jih ne bodo naselili v češkem protektoratu, pač pa na južnem Koroškem. Na Tirolskem biva 195.000 Nemcev, do sedaj se jih je izselilo 6000. V Bocnu in Meranu že poslujejo posebni izseljenski odbori.

Novice

Stražni ognji po slovenski zemlji

Letošnje kresovanje je ob severni meji potrdilo neomajno narodno zavest

VELIČASTNO KRESOVANJE V PTUJU

V torek zvečer je zagorel na Panoramni mogočen kres v počastitev slovanskih apostolov, zaščitnikov našega neuničljivega rodu, in v živ spomin na slovenske brate onstran meja, na katere nismo še nikdar toliko mislili in tako zelo čutili z njimi kakor ravno v sedanjih usodnih dneh. Okrog kresa se je zbralo okrog tisoč ljudi, katerim je spregovoril g. dr. Kramberger o pomenu in smislu kresovanja in poudaril, da bo še prišel čas, ko bodo zagoreli slovenski kresovi tudi še drugod. Železničarski pevski zbor je nato zapel »Od Urala do Triglava« in druge udarne. Končno je godba zaigrala himno »Hej Slovani«, ki je mogočno odmevala v noč, vso svetlo od kresov. Vsej svečanosti pa je dajala tempo akademska in srednješolska mladina, ki se je sama ob sebi zbrala in ob petju slovenskih pesmi v četverstopnih korakala skozi mesto na kraj kresovanja, kjer so nato sledile druga za drugo pesmi, ki so vžgale tudi starejše ljudi. Posebno značilno in poučno za starejšo generacijo je bilo, da je videla, kako koraka slovenska ptujska mladina vključno najrazličnejšim svetovnim nazorom v skupnih četverstopih. Ta mladina je opustila vso smešno in zagriženo strankarstvo ter sektarstvo in se obratila ter strnila v znamenji boja za slovenstvo in slovanstvo, tako da se mladi ljudje sami čudijo, kako da je moglo biti nekaj drugače...

Iz kresovanja se je potem spontano razvila prava ljudska veselica pod milim nebom in še dolgo po polnoči so ptujske ulice odmevale od pesmi slovenske mladine, ki »se ne da«.

KRES NA BOČU

je zažarel na predvečer slovanskih bla-

govestnikov. Kresovanja sta se udeležila Prosvetno in Sokolsko društvo ter s tem izpričala, da jima je narodna zavednost nad strankarskimi interesi. Ob govoru in prepevanju narodnih pesmi je minil lep krasni večer.

POČASTITEV PRAZNIKA SV. CIRILA IN METODA V ŠT. ILJU

Šentiljski Sokol ter Prosvetno društvo sta organizirala dostojno počastitev slovanskih blagovestnikov bratov Cirila in Metoda. Širok velike občine je gorelo 28 kresov, rakete so se spuščale na šestih razglednih točkah. Slovesnost večera je otvoril spreved domače godbe na letno telovadišče Sokola, kjer se je zbralo številno občinstvo. Mladina je rajala kolo ter druge igre ob spremljanju godbe. S proslavo je pokazal obmejni št. Ilj pripravljenost v vseh nevarnostih braniti svojo svobodno domovino Jugoslavijo.

NARODNI OGENJ NA »LEPI GORI«

»Lepo goro« na Kobanskem si je izbral za letošnjo ciril-metodovsko kresovanje predsednik CM podružnice Sv. Jurij ob Pesnici g. Mihael Živic, ki je napravil

tik pod vrhom zapadne strani velik kres iz smolenca, ki je gorel do ranega jutra. Okoli kresa se je zbrala številna živčeva družina, ki je pozno v noč prepevala narodne pesmi. Tu je kresoval tudi neumorni »kobanski popotnik« Franc Pirc. Kresovi so pa goreli tudi na številnih posestvih okoli Lepe gore.

CIRIL-METODOV KRES V SOBOTI

Na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda je priredila soboška podružnica CMD velik kres na travniku ob cesti, ki pelje proti nemški Radgoni. Pri kresu se je zbralo zelo veliko število občinstva, kar dokazuje, da narodnoobrambna misel CMD v sedanjih časih dobiva zaslonbo v najširših plasteh. Kres je bil viden daleč naokrog in tudi onstran meja. Ob kresu je govoril o pomenu CMD in njenih zaslugah za Prekmurje predsednik soboške podružnice šol. upravitelj g. Franjo Gabrijelčič. Poudaril je tudi pomen dela za narodno obrambo. Sledile so deklamacijske točke. Manifestacije je pri kresu zaključila pesem vseh prisotnih »Hej Slovani«.

Blazno dejanje ljubosumnega očeta

Novomeško okolico je znova razburila strahovita tragedija, ki se je odigrala na Bistrici pri št. Rupertu. Bogati in ugledni posestnik Anton Tratar je ponoči najbrže iz ljubosunja s sekuro ubil svojo 24-letno hčerko Filomeno, ki je daleč naokrog slovela kot lepota ter bila bogata nevesta, in se po krvavem dejanju sodil še sam ter si je prerezal vrat in žile na rokah. Kaj je prignalo očeta, da je umoril svojo hčerko, je prav za prav zavito v temo. Filomena je bila prejšnji popoldan na ga-

silski veselici v št. Rupertu. Domov pa se je vrnila okoli polnoči.

Od 3. ure naprej sta bila v hiši oče in hčerka sama, ker je odšel sin Leopold na košnjo. Ko je bilo sonce že visoko, se je sosedom zazdelo čudno, da ni nikogar iz Tratarjeve hiše. Pogledali so v spalnico in opazili kri. Takoj so odhiteli po Leopolda na travnik, ki je vdrl v hišo, kjer je našel že mrtvega očeta in sestro v zadnjih izdihljajih.

ter njegov bivši učenec, šolski upravitelj Janko Živko.

o. Kongres banovinskih uradnikov bo v Banja Luki od 8. do 10. julija. Kongresa Zveze združenj banovinskih uradnikov in uslužbencev kraljevine Jugoslavije se bodo udeležili delegati iz vseh banovin.

o. Železničarska godba Pragersko si je nabavila svojo lično uniformo.

o. Čim so postali dnevi vroči, se po Pragerskem dviga močan prah. Vozila dvigajo takšen prah, da se malone zadušiš. Zato naj vsaj posestniki, ki imajo hiše, trgovine ali gostilne ob cesti, dnevno polivajo z vodo.

o. Smrti pri kopanju. Pri Negovi je utonil v Ščavnici 11-letni Anton Tkavc iz Lukarja.

n. 2500 opekarniških delavcev stavka. Iz Beograda javljajo, da stavka zaradi pogajanj za novo kolektivno pogodbo delavstvo v 350 tovarnah.

Celje

c. Zbor celjskega sokolskega okrožja. V nedeljo, 9. t. m., bo v Laškem obvezen zbor vsega celjskega okrožja. Zbor bo v okviru jubilejnih proslav in razvitja naraščajškega prapora Sokolskega društva v Laškem. Skupen odhod iz Celja z vlakom ob 13.52.

c. Celjska orožniška četa išče v odgovarjajoči hiši nove uradniške prostore. Kolkovane ponudbe je vložiti do 10. julija v Celju.

c. Maša za planince bo v nedeljo, 9. julija, ob 10. dopoldne pri Mozirski koči na Golteh. Planinci so v ljudno vabljeni k udeležbi. Priporočila se, da se za izlet k Mozirski koči poslužijo izletniškega vlaka, ki odhaja iz Celja ob 4.45.

c. Generalni kapitelj jugoslov. ilirske kapucinske province bo v torek, 11. t. m., v Celju Na kapitlju bo izvoljen novi predstojnik province.

c. Rok za sprejem idejnih skic za regulacijski načrt mesta Celja je potekel 30. junija. Predloženih je bilo 6 skic, do čim je nagrad obdorenih od mestnega sveta celjskega 7. Te idejne skice bodo eventualno, ko jih bo pregledala žirijska komisija, razstavljene na Celjski razstavi. Prva nagrada znaša 20.000, druga 15.000, tretja 10.000 dinarjev, štiri nagrade pa so po 3000 din, skupaj 12.000 din.

ZAŠČITO PRED SONCEM

zahteva tudi Vaša koža. Sonce jo utruja! Solea-krema pa jo varuje, hrani, hladi in gladi.

Nova cesta Mala Nedelja - Sv. Lovrenc

Na seji občinskega odbora sta občini Mala Nedelja in Sv. Lovrenc odobrili kredit za gradnjo nove ceste. Cesta, ki vodi sedaj, je zelo slaba ter ima hude klance. Predlogi za gradnjo nove ceste so bili sprejeti že pred petimi leti, ven-

dar občini nista imeli kredita. Sedaj bodo začeli graditi takoj in so tudi prosili za pomoč. Vaščani so zelo zadovoljni, saj bo zanje mnogo bolje, drugič bo pa vožnja bolj sigurna in ne bo toliko nesreč, kot jih je bilo v zadnjih letih.

Tragična smrt mladega pastirčka

V Zg. Dupleku je moral te dni umreti največ zaradi ljudske nevednosti 7-letni pastirček Vinko Grlič, ki je pasel živino pri posestnici Mariji Čerčičevi. Otrok je odšel zvečer počivat v listnjak, kjer se je pokrnil z listjem in zaspal. Nekaj zatem pa je poslal domači hlapec v listnjak 13-letnega pastirja Miha Pulka. Pulko je

vzel kramp, da bi si nakopal listje. Pri tem pa je zadel v glavo v listju skritega Grliča. Fantu so rano domači izmili in naslednje jutro je Grlič že znova pasel. Opoldne pa je fant obležal v senci pod drevesom; mimo je prišla celo dekla ter ga pokrila, ker je mislila, da spi — fant je pa bil že mrtev.

GASILCI, MEJA VAS KLIČE!

Prostovoljna gasilska četa pri Sv. Ani v Slov. gor. je v zadnjem času živahno na delu na naši obmejni točki. Četa je na doseglj od ustanovitve do danes lep napredok. V nedeljo, 16. julija, bo blagoslovitev in položitev temeljnega kamna za nov Gasilski dom, združena s proslavo 20-letnice osvobojenja. Zavedajte se položaja naše severne meje in pridite, da bomo skupno nove temelje in utrdimo močnejši gasilski kader, ki bo stal odločno in trdno na straži in bo kos obvladati velike nalge pri človekoljubnem delu.

ril v Velikem Podlogu posestnika Jožefa Skvarča, ki se je vračal na večer iz dela v vinogradu. Skvarčeva dekla Marija Liparjeva, ki je priznala, da je Baniča nagovorila k umoru zaradi neznošnih domačih razmer ter mu dala po umoru tudi 500 din, pa je bila obsojena kot sokrivka umora na 12 let težke ječe.

o. Veliko tombolo priredi Sokol Poljčano v nedeljo, 9. julija, ob 15. uri na vrtu hotela Mahoriča.

o. Dva mlada oficirja utonila v Cerkniškem jezeru. V Cerkniškem jezeru sta utonila dva mlada oficirja Božo Nikolič iz Šabca in podporočnik Gjuro Devetak iz Sunje. Oficirja sta se pripeljala v Logatec na obisk k nekemu prijatelju. Ker ga pa ni bilo doma, sta se odšla kopat v jezero. Sredi jezera pa ju je zajela jezerska struga in ju potegnila na dno.

o. Tatvina v vlaku. Na večernem vlaku, ki vozi iz Maribora proti Ptujju, je nekdo okradel delavca Franca Muršiča iz Polenščaka v Slovenskih goricah. Ko se je Muršič zazrl skozi okno, mu je tat vzela iz suknje denarnico. Muršič je tatvino opazil šele doma.

o. V Studenih pri Poljčanah so te dni pokopali 72-letnega upok. šolskega upravitelja Jožeta Koka. Njegove službe in njegovo neomahljivo zavednost so ob odprtem grobu poudarjali upok. šol. nadz. Ivan Koropec, domači župnik Čede

DVE OBSODBI NA DVAJSET LET

Pred novomeškim okrožnim sodiščem sta bili izrečeni dve obsodbi zaradi dveh umorov. Pri obeh umorih bi naj imele svoje prste vmes ženske.

Pri prvi razpravi se je zagovarjal 26-letni posestnikov sin Janez Zupanc iz Prelesja, ker je v gozdu iz zasede ustrelil posestnika Jožefa Kneza. Soobtožena je bila tudi Knezova žena, ki bi naj zaradi ljubavnega razmerja, ki ga je imela z Zupancem, zadnjega nagovorila k umoru. Okrožno sodišče je Zupanca obsodilo na 20 let težke ječe. Knezovo ženo pa je oprostilo. Razprava je pokazala, da Zupanc ni pri zdravi pameti.

Pri drugi razpravi pa je bil obsojen na 20 let težke ječe 31-letni delavec Franc Banič iz Kostanjevice, ker je umo-

c. Promenadni koncert je na predvečer sv. Cirila in Metoda pred kolodvorom priredila celjska železniška godba. — Pri kresu na Starem gradu je priredila celjska tvornica pirotehničnih izdelkov »Pyrota« lep ognjemet. — Ognjemet je bil tudi na hribu sv. Jožefa. — Raz mnogo hiš so bile včeraj razobešene državne zastave. — Državni uradi so bili zaprti.

c. Rezervni podoficirji se obveščajo, da je ministrstvo odobrilo ustanovitev društva rezervnih podoficirjev kraljevine Jugoslavije s sedežem v Beogradu. Po drugih mestih bodo ustanovni občni zbori, čim se javi dovolj članov. Za Celje je določen za poverjenika g. Avgust Pavčnik, nameščeneec OUZD, ki sprejema tozadevne prijave.

c. Celjski trg je zdaj zopet precej založen z raznimi vrtnarskimi pridelki. Prodaja se novi krompir, 2 d'n kilogram, paradižniki 10 din kg, zelje glave 3 din kg, novi fižol 5 in 8 din kg, kumare 4 d'n kg, buče 4 din kg, eno jajce 75 par, merica svežih gob 4 din, češnje 2 do 3 din kg, marelice 12 din kg itd.

Ptuj

p. Danes zvečer bo v mestnem gledališču v okviru akademskih narodno-obrambniških društev recitacijski večer pod naslovom »Večer slovenske besede«. Vstop prost. Pričakovati je obilne udeležbe zavednih Ptujčanov.

p. Združenje trgovcev v Ptujju priredi nocoj ob pol sedmih v okrilju krajevnega odbora za zaščito prebivalstva pred napadi iz zraka predavanje o postopanju prebivalstva v slučaju zračnega napada. Predavanje se bo vršilo v sokolski dvorani v Mladiki. Udeležba je za vse udeležence obvezna.

— Veste, moja žena še ni, odkar sva na letovanju v starem gradu, zapustila dvorca.

— Kako to?

— Hm, žilica ji ne da miru! Ves božil dan briše prah po starih kipih in snaži zarjavelo orožje po dvoranah.

Maribor

Zadružna manifestacija za mir in svobodo

Včerašnje proslave mednarodnega zadružnega dneva se je udeležilo nad 10.000 ljudi

Včeraj na praznik slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda so mariborski zadrugarji proslavili mednarodni zadružni dan. Do pol 3. ure se je zbrala na Rotovškem trgu množica zadrugarjev in mladine, ki so se ji pridružili železničarski zadrugarji, da je bil ozki trg skoraj premajhen.

Zbrane zadrugarje, predvsem pa žene in mladino, je pozdravil za Nabavljajno zadrugo državnih uslužbencev podpredsednik sodnik g. Franjo Juhart. Poudaril je, da mora biti človeštvo zadružniško, kakor jih pozna vodnica. Za železničarsko nabavljajno zadrugo je izpregovoril g. Franjo Artič, ki je poudaril manifestacijo zadružnikov vsega sveta za mir. Zatem sta bili odposlani vdanostna in pozdravna brzojavka Nj. Vel. kralju in upravi Zveze NZ v Beogradu. Magistratni uradnik A. Brandtner pa je v jedrnatih besedah naglasil povezanost zadrugarjev vsega sveta ne glede na politično pripadnost. »Zadružništvo pozna skupne interese in ne samo posamezniki, kakor jih pozna kapitalistični družabni red, ki vlada na svetu. Prav zadružništvo pa čaka težka naloga, da bo na pravičen način reguliralo konzum in produkcijo. Zbrani zadrugarji protestiramo proti imperializmu, proti vsaki kršitvi človečanskih pravic ter zahtevamo mir in zopet

samo mir. V mednarodni zadružni Zvezi je včlanjenih 35 držav, ki imajo skupno 70 milijonov zadrugarjev. Je to ogromna zadružna internacionala. Proti tujemu kapitalu, ki je hotel in hoče zaslužiti naš narod, je treba postaviti nasproti močno zadružništvo. A ker je zadružništvo slovanskega izvora, je prav, da ga proslavljamo na praznik slovanskih blagovestnikov. Zadrugarji, ki smo se zbrali pod mavričnimi zastavami, težimo za mirnim in zadružnim gospodarstvom, ki naj zaščiti množico pred izrabljanjem od strani posameznika — kapitalista.« Govornikove besede je sprejela tisočglava množica zadrugarjev in njihove mladine z viharim odobravanjem. Enako je množica sprejela resolucijo Mednarodne zadružne zveze, ki jo je prebral sodnik Fr. Juhart

in ki je en sam manifest za mir in za ureditev življenja na tovariški zadružni podlagi.

Po teh nagovorih se je razvila skozi mesto na magdalensko letno sokolsko telovadišče več tisoč ljudi dolga povorka. V kateri so sodelovale zastave, godba »Drave«, odbor krožka žen zadrugarj. odborniki zadrug, delegati, člani in članice, godba »Poštni rog«, znova članstvo ter na koncu tovorni avto z dobitki.

Vsega je prišlo na letno telovadišče nad 15 tisoč ljudi, od katerih se je velika množina udeležila srečolova. Zbrana ogromna množica, kakor je še letno telovadišče menda ni videlo, prav posebno pa mladina, je izpričala ogromno moč mariborskega zadružništva.

Pobreški most za 17 milijonov

Ker oblastva niso bila docela zadovoljna z načrti betonskega mosta, ki bi vezal Melje in Pobrežje, je Splošna stavbena družba na Teznu izdelala novi načrt za most. Drugi načrt se razlikuje od prvega v toliko, da ima železno konstrukcijo, kar je bila predvsem zahteva vojaške oblasti. Proračun za most je za dva milijona din dražji ter bo stal 17 milijonov dinarjev. Proračun je zvišan deloma tudi zaradi

splošne podražitve železa in cementa. Načrt novega mosta je bil poslan na Mestno poglavarstvo v Mariboru in na bansko upravo. Banska uprava bo razpisala sedaj anketo.

Želeti bi bilo, da se ta anketa čimprej razpiše ter da se pristopi k delu, kajti če ne, bo proračun za novi most zaradi podražitve gradbenega materiala vsakega pol leta zvišan za pol milijona dinarjev.

Kakšno je bilo vreme v juniju

Najtoplejši dan je bil 9. junij, ko je termometer kazal v senci 28,3° C, najbolj hladno pa je bilo 7. junija zjutraj s 7,7° C. Zelo toplih dni z temperaturo 25,0° C in višjo je bilo 11 dni. Povprečna mesečna toplota je bila 18,3, povprečna maksimalna 23,1 a povprečna minimalna toplota je bila 12,2° C.

Lanski junij je bil od letošnjega precej toplejši z ozirom na večje število zelo toplih dni in ker so bile vse povprečne temperature nekoliko višje.

Deževalo je v juniju 12 dni, največ je padlo dežja v nalivu, ki je bil 9. junija popoldne, ko se je v eni sami uri izlilo čez 20 mm padavin. Omenjeni naliv je spremljalo grmenje in bliskanje in 3 do 10 mm debela toča. Ker je bila toča zelo redka in ker je padala zelo kratek čas, namreč samo od 16.10—16.20, zato ni napravila nobene škode poljskim pridelkom. Skupna količina padavin je ta mesec znašala

75,6 mm, to je ravno za 2 mm več kakor v lanskem juniju. Povprečno je padlo na en deževni dan v juniju točno 6,3 mm dežja.

Najvišji zračni tlak je bil 746,0 mm, najnižji 728,6 povprečni tlak pa je bil 736,5 mm, lani je bil v istem času povprečni zračni tlak nekoliko višji, kar je bil vzrok, da je bilo tudi vreme toliko lepše in stanovitejše.

V juniju je bilo najmanj oblačno v prvi tretjini meseca, druga tretjina meseca je bila najbolj oblačna in deževna, tretja pa najbolj suha.

Popolnoma jasna sta bila samo dva dneva, zelo oblačnih je bilo osem dni, lanski junij pa je bil nekoliko lepši, ker je imel več jasnih a manj zelo oblačnih dni.

V juniju ni bilo močnejših vetrov, ki so bili v preteklih dveh mesecih, vsi dnevi so bili pretežno malo vetrovni izvzemši dva dneva, ki sta bila popolnoma tiha.

Ali bodo vse pritožbe zamen?

Kako smo zadovoljni z mestnim življenjem in njegovo ureditvijo, kaže tale pogovor meščanov:

Aleksandrova ulica je nevzdržna, nikdar nimaš miru, ropot in ropot od rane ure in celo skozi noč. Lahko bi se to omejilo.

Drugi: Malo težavna reč, ne da se kar tako. Kaj bi pa rekel, če bi stanoval v moji ulici! Za ropot se več ne zmenim, ker sem pristen meščan, to se pravi, da je to živčevje že davno odpovedalo. Pač pa preklinjam in z mano vred tudi vsa ulica oblake prahu, ki se jim ne moreš izogniti. Antituberkulozna liga in take reči — ironija. Imamo marsikatero neutemeljene izdatke, nujnosti pa čakajo. Če ni dovolj škropilnih voz, naj se nabavijo, v to bo vsakdo rad prispeval.

OBRAČUN MED VINJENIMI FANTI

Pri Sv. Kungoti na Kozjaku je popivala v nedeljo popoldne večja skupina fantov. Ko so se fantje napili, so se začeli prepirati. Nazadnje so pograbili po kolih in po kamenju, pobili na viničarji Šipe in razbili na strehi opeko.

STROJ TEŽKO POŠKODOVAL DELAVCA

V železokonstrukcijski delavnici Splošne stavbene družbe na Teznu je pri stroju za stiskanje pločevine pograbila železna ročica ključavničarja Franca Breganiča, ga dvignila visoko v zrak ter ga treščila na tla. Breganič si je pri padcu potrl rebra in zlomil nogo. Nevarno poškodovanega delavca so takoj na-

ložili na poklicni rešilni avto ter ga prepeljali v bolnišnico.

KODER V NOVO MESTO — KODER IZ NOVEGA MESTA

Razbojnika Kodra so odpeljali te dni v močnem spremstvu v Novo mesto, kjer je nastopil na okrožnem sodišču kot glavna priča proti razbojniku Antonu Hočevanju iz Knežje vasi pri Dobrniču. Koder je na razpravi izpovedal, da je zato vlačil Hočevanja po Dolenskem, s katerim sta napravila več večjih vlomov, a malo naropala, ker je nerodni pačda nekdo skoraj zakrivil njegovo aretacijo. Hočevar mu je tudi diktiral grozilna pisma, ki jih je Koder potlej pošiljal raznim osebam. Okrožno sodišče v Novem mestu

je obsodilo Hočevanja zaradi teh ropov na 8 let težke ječe.

ARETACIJA MLADEGA ZLOČINCA

V bližini Ptuja je te dni neki mladi, komaj 17 let star fantalin napadel nekega berača, mu pretaknil žepe in mu odvzel 2 din. Orožniki pa so ga kmalu izsledili in aretirali. Fantalin je roparsko dejanje priznal.

m. Za gradbenega inženirja je bil diplomiran na tehnični fakulteti univerze v Zagrebu g. Heribert Čerič iz Maribora.

m. Poročila sta se dr. Janja Knatič, zdravnica v splošni bolnišnici in dr. Martin Horvat, zdravnik v ženski bolnišnici. Priči sta bili ženinov brat Peter Horvat, posestnik v Sv. Marijeti in Tone Pukšič, policijski uradnik.

DR. LUTMAN

ne ordinira do 24. julija

m. Podmladek Jadranske Straže dekl. mešč. šole I. je odšel danes z jutranjim vlakom pod vodstvom učiteljice ge. Hermine Bračičeve na 7dnevno ekskurzijo po našem Jadranu od Sušaka do Kotora.

m. Koncert v mestnem parku bo nocoj od 20.30 do 22. ure. Igra železničarska godba. Kapelnik g. Schönherr.

m. Z davčne uprave. 1. t. m. je zapadel v plačilo III. četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene, poslovni promet in vojnice; 15. avgusta pa zapade v plačilo I. polletni obrok zemljarine. Obroke je poravnati najkasneje do 15. avgusta.

m. Občni zbor Rotary kluba. Na občnem zboru mariborskega Rotary kluba je bil izvoljen za predsednika inž. Vladimir Šlajmer, za tajnika pa H. Saboty.

m. Veseljaški hlapec. Gostilničarka Marija Grögova iz Podvelke je nujno rabila večjo množino kolkov. Dala je svojemu hlapcu 300 din ter ga poslala v Maribor. Hlapec pa je prišel v Mariboru v slabo družbo, ki ga je do suhega obrala.

m. Konj je zdrobil kolk posestniku Jožefu Šlambergerju iz Rač. Nesreča se je zgodila, ker se je konj splasil, ko je kmet nalagal na voz hlode. Nevarno poškodovan kmet se zdravi v bolnišnici.

m. Tovorni avto povozil kolesarko. Včeraj popoldne je tovorni avto nekega celjskega prevoznika pred Veliko kavarano povozil kolesarko Ljubo Pavlo, ki je uslužbena v Cvetlični ulici. Služkinjo je podrla na tla prikolica, ki je bila priključena tovornemu avtomobilu. Kolesarka je dobila pri padcu lažje poškodbe, dočim ji je prikolica zdrobila kolo.

Najprej s kolesom, potlej pa z mo-

torjem. Pred štirinajstimi dnevi je prišel v mariborsko bolnišnico 45-letni mlinarški delovodja Franc Mernik iz Janževogore nad Selnico, ker je padel s kolesa ter se teže poškodoval. Mernik se je po zdravil, včeraj pa so ga znova pripeljali v bolnišnico, ker je padel pri vožnji v Selnico z motorja ter si zlomil nogo.

* Iz društva mariborskih upokoencev Društveni odbor priredi v nedeljo, 9. t. m. ob 10. uri popoldne v restavraciji Zupančič v Ptujju društveni sestanek. Vljude no vabimo naše člane iz Maribora, da se tega sestanka po možnosti udeležijo. Odhod iz Maribora z vlakom ob 8. ur 37 minut. Nedeljska polovična vožnja: Popoldne izlet v vinotoč našega člana to Plohl-a na Mestni vrh.

* Krasno Vrbsko jezero vabi! „Putnik“ izlet z luksuznim avtokarom v nedeljo, dne 9. julija v Celovec za le 120.—. Pohihte s prijavitelji!

* Obiščite naše najlepše zdravilišče Rogška Slatina v nedeljo, dne 9. julija izlet „Putnika“ z modernim avtokarom. Cena le din 50.—.

* Izredna prilika: užitek poln 3 dnevi izlet „Putnik-a“ z udobnim avtokarom: Trst—Ben—Kobarid—Vrbsko jezero, vse le din 770.—. Prijav do 14. t. m. pri „Putniku“, Maribor, Celje Ptuj.

Nočna lekarniška služba (od 1. do vključno 7. julija): Lekarna pri Zamorcu Gosposka ulica 12, tel. 28-12; lekarna pri Anđelu varhu, Aleksandrova cesta 33 tel. 22-13.

Kino

* Grajski kino. Samo vključno petka „Sanje o sreči“. Slavček Metropolitan opere New York, Grace Moore.

* Kino Esplanade. Do vključno petka film prekrasne vsebine „Ogledalo življenja“, Paula Wessely in Atila Hörbiger.

* Union kino. „Roman goljufa“ pustolovščina najpestrejšje vsebine. V glavni vlogi Saša Gutri in Margerit Moreno.

Radio

Petek, 7. julija

Ljubljana: 12 Naše veselje s plošč; 13.20 Opoldanski koncert RO; 19.30 O vzgoji plezalnega naraščaja, 20. Cajkovski uvertura 1812; 20.10 Ženska ura; 20.30 Koncert opernih arij, 20.30 Angleške plošče. — Beograd: 18.20 Komorni koncert s plošč; 22.18 Jugoslov. klavirske skladbe. — Sofija: 18. Koncert vojnega orkestra; 19.30 Verdijeva opera „Aida“. — Milano: 21. Prenos operete. — Berlin 20. Nicolajeva komična opera „Vesele žene Windsorske“. — Budimpešta: 20.10 Veliki orkestralni koncert — Bukarešta: 19.35 Wagnerjeva „Tristan in Isolda“. — Firenze: 21. Ples 20. veliki orkester. — London Regional: 20. Verdijeva opera „Macbeth“.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Uradni tečaj: Amsterdam 2335—2373, Berlin 1771.12—1788.88, Bruselj 748—760, London 206.00—209.25, Milan 231.70—234.80, Curih 995—1005, New York 4384.25—4444.25, Pariz 116.35—118.65, Praga 149.75—151.25, Varšava 830.82—839.18. Tečaj na svobodnem trgu: London 256.40—259.60, Pariz 144.84—147.14, New York 5459.90—5519.90, Curih 1237.47—1247.47, Amsterdam 2907.77—2945.77.

Efekt. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 463—469, 4 odst. agrarij 63.50 bl. 4 odst. sev. agrarij 60 bl., 6 odst. begl. obv. 86.50—87.50, 7 odst. stab. pos. 100 bl., 7 odst. inv. pos. 99.50 d., 7 odst. Blair 91.50—93, 8 odst. Blair 99.50—100.50. Delnice: Nar. banka 7400, PAB 210 d., Trbovlje 169—171.

Angleški počitniški tečaj

Maribor, 6. julija. Včeraj popoldne je imel na tečaju lektor zagrebškega vseučilišča Mr. St. Clissold globoko zasnovano predavanje o osnovah zgodovine Vel. Britanije. Predavanje je bilo uvodno in se bo nadaljevalo. Davi je predaval ravnatelj Mr. Frodsham o Britanskem vzgojnem sistemu. Popoldne so tečajniki ob krasnem soncu porabili za kopanje na otoku. Zvečer je bil ples. Angleži so pokazali par originalnih plesov, naši njim pa kolo. Jutri se vrši prvi izlet in sicer v Ptuj.

English Summer Course

The English reading room in Maribor. We would like to remind the members of the Course to visit the English Reading Room of the English Club at Nr. 12/1 Gregorčičeva ulica. The new Reading Room has been inaugurated only this May and has been equipped with new furniture and with a great number of modern reviews by the British Council. The library disposes with more than 800 books. The room is open every day from 6 p. m. till 7.30 p. m. Please, telephone for details: Nr. 22-03 to Mr. Gnišek.

Kultura

Slovenska dela v milanski galeriji

Kakor smo svoječasno obširno poročali, je bila letos spomladi v Milanu v Italiji razstava skupine slovenskih likovnih umetnikov pod vodstvom akad. slikarja Mihe Maleša in akad. kiparja Franceta Goršeta. Že tedaj je vodstvo Gallerie d'Arte moderna di Milano rezerviralo nekaj razstavljenih del in predlagalo njih nakup. Vendar so dobili slovenski umetniki šele te dni iz Milana obvestilo, da je nadzorno oblasivo nakup odobrilo.

Odkupljena so bila za omenjeno galerijo sledeča dela: olje Mihe Maleša »Kraljina iz ljubljanske okolice«, žgana glina Franceta Goršeta »Kompozicija«, lesorez Božidarja Jakca »Mati in hči«, lesorez Toneta Kralja »Krst«, lesorez Maksima Sedeja »Slepec« in lesorez Ivana Kosa »Dubrovnik«. Tako bodo sedaj visela ta dela kot prve slovenske umetnine v znameniti milanski galeriji, katero obišče vsako leto mimo domačinov tudi na tisoče tujcev z vseh delov sveta. Lesorez Mariborčana prof. Ivana Kosa, ki ga je odkupila milanska galerija, je bil razstavljen svoječasno tudi že na razstavi »Brazde« v Mariboru.

Milanska razstava se je končala tako tudi v tem oziru pozitivno, zato bi bilo priporočljivo organizirati v bodoče še nove podobne razstave slovenske umetnosti v tujini, morale bi pa biti seveda temeljito in sistematično pripravljene.

Gledališka razstava v Mariboru. Ob priliki letošnjega Mariborskega tedna bo prirejena velika razstava, ki bo prikazala dvajset let dela našega Narodnega gledališča.

Zanimivo švicarsko gostovanje v Budimpešti. Te dni so z izredno velikim uspehom gostovali v poletnem gledališču na prostem, zgrajenem na otoku sv. Margarete sredi Donave v Budimpešti, igralci švicarske skupine iz Altdorfa in vprizorili Schillerjevo dramo »Wilhelm Tell«. Skupina je nastala že pred 49 leti in igra od tedaj vsako leto to švicarsko zgodovinsko delo ter privabi v Altdorf ne samo mnogo Švicarjev, ampak tudi tujcev z vsega sveta. Skupino vodi sedaj Otto Bosshard.

Knjižna produkcija v Švici. Lani je izšlo v Švici 2162 novih knjig, 43 v-č kakor leta 1937. Napredovalo je nemško in retoromansko slovstvo, dočim je francosko in italijansko malo nazadovalo. Porastu nemškega je vzrok, da izdajajo sedaj v Švici svoja dela tudi mnogi avtorji, ki so zapustili Nemčijo.

Poglejmo se! Tako je naslov 64 strani obsegajoče brošure s 135 karikaturami Štefana Jerka Čička, izbranih kot ponatis iz humorističnega lista »Posebna izdaja«, ki izhaja v Ljubljani. Karikature so večinoma politične, v vmes je tudi nekaj socialnih in družabnih. Nekatere so prav posrečene.

Smrt nekoč slavnega češkega tenorista. Reven in zapuščen je umrl pretekli teden od kapi zadet v Pragi nekoč svetovno slavnega češkega tenorista Otokara Maraka. Pred svetovno vojno je nastopal v dunajski Dvorni operi, v Berlinu, Hamburgu, Londonu, Parizu, Chicagu, New Yorku itd. v Mozartovih, Beethovnovih, Wagnerjevih, Verdijevih in drugih operah. Po prevratu se je vrnil v Narodni divadlo v Prago, se je pa l. 1934. preselil v Ameriko, kjer je zbolel in popolnoma propadel. Prijatelji so mu lani zbrali toliko sredstev, da se je mogel vrniti v domovino, toda ohromelost ga je za trajno priklenila na posteljo. V soboto ga je kap rešila nadaljnega trpljenja. Pokopali so ga na državne stroške.

Protikomunistična nagrada. Lani smo poročali, da je razpisala Italija nagrado 50.000 lir za najboljšo publicistično delo proti komunizmu. Tekmovanja so se mogli udeležiti vsi, ne glede na narodnost in državljanstvo. Sedaj je komisija določila nagrado nemškemu pesniku in pisatelju Hansu Carossi. Komisija je prejela veliko rokopisov italijanskih avtorjev, mimo teh pa še 29 japonskih, 26 nemških, 5 španskih in 5 francoskih.

Nemška nagrada flamskemu slikarju. Hamburška univerza je podelila letošnjo zadevno slikarsko nagrado flamskemu slikarju Hendriku Luytenu. Luyten je preživel velik del življenja v Nemčiji.

Atenska drama v Frankfurtu. Te dni je gostovala v Frankfurtu v Nemčiji atenska grška drama ter uprizorila Sofoklejevo »Elekstro« in Shakespearejevega »Hamleta«.

V konkurenci mešanih parov je prišel Kukuljevič s Francozinjo Mathieu za eno kolo dalje z zmago nad dvojico Clements-Deloford s 6:1, 6:4. Punčec pa je s

nasprotnika Američan Cook in Nemeček Henkel, tudi v tej partiji je zmagal ameriški tenis, rezultat je 6:3, 4:6, 6:4, 6:4 za Cooka. Na ta način sta prišla v finale dva Američana.

V konkurenci mešanih parov je prišel Kukuljevič s Francozinjo Mathieu za eno kolo dalje z zmago nad dvojico Clements-Deloford s 6:1, 6:4. Punčec pa je s

nasprotnika Američan Cook in Nemeček Henkel, tudi v tej partiji je zmagal ameriški tenis, rezultat je 6:3, 4:6, 6:4, 6:4 za Cooka. Na ta način sta prišla v finale dva Američana.

V konkurenci mešanih parov je prišel Kukuljevič s Francozinjo Mathieu za eno kolo dalje z zmago nad dvojico Clements-Deloford s 6:1, 6:4. Punčec pa je s

Florijanovo izpadel v srečanju s parom Stammers-Mc Neill z rezultatom 3:6, 6:8. Ostali rezultati: Borotra-Brugnon: Collins-Tinkler 4:6, 6:4, 6:4, 6:4; Butler-Mac Phail: Etchart-Russell 6:4, 6:3, 13:11; Cook-Fabyan: Billington-Ingram 6:2, 6:2.

Včeraj je bil izločen iz nadaljnje konkurence v mešanem dublu tudi francosko-jugoslov. par Mathieu-Kukuljevič.

NAS PAR PUNČEC-MITIČ V CETRTINSKEM FINALU

Razen lepega uspeha Kukuljeviča v mešanem dublu je dosegel jugoslovanski tenis v sredo še enega: Punčec in Mitič sta po jako težki igri premagala novozelandski par Malfroy-Coombe z rezultatom 7:9, 4:6, 6:4, 6:0, 6:4. Naša zastopnika sta bila v prvih dveh setih tako šibka, da je vse kazalo, da bosta izgubila, zlasti velja to za Mitiča. Proti pričakovanju pa sta se v tretjem setu znašla ter v četrtem izenačila. Zelandca v zadnjem setu ni sta mogla več vzdržati silnega tempa.

Predsednik JNS-a dr. Andrejevič se je te dni pogovarjal v Zagrebu z voditelji HSS glede baze za sporazumno rešitev diferenc med JNS in ZNP. Podrobnosti sicer niso znane. Iz besed dr. Kraljeviča, da razgovori z Beogradom ne morejo dobiti večjega pomena, dokler ne odstopi JNS od centralističnih principov, se da sklepati, da naši noometaji za enkrat še niso bliže sporazumu.

Ponesrečeni dirkač Ludvik Starič se počuti na kliniki v Zagrebu že mnogo bolje, operacija je popolnoma uspela. Ima zlomljeno ključnico ter še več lažjih zunanjih poškodb, medtem ko notranjih poškodb ni dobil.

V kopalšču Ilirije bo jutri prva letošnja plavalna prireditev v obliki klubskega tekmovanja.

Izvršni odbor FIFA v Parizu je potrdil začasen sprejem Slovaške v FIFA, dočim bo končno veljavno o tem odločala FIFA na prihodnjem kongresu.

Anglija bo odigrala v decembru na svojih tleh dve nogometni tekmi, proti Romuniji in Holandski.

Tony Galento bi se rad sestal z Joe Louisom, ki ga je nedavno premagal, še enkrat, in to tekom letošnje jeseni.

Šah

Z mariborskega turnirja

107. KRALJEVI GAMBIT

(2. kolo mariborskega turnirja)

Beli: Geržel Crni: Marvin

1. e4, e5 2. f4 (kraljevi gambit prihaja zadnje čase spet v „modo“), Se6 (črni hodi mimo teorije lastna pota, boljše enostavno in preizkušeno exf4) 3. Sf3, d6 (aktivnejše bi bilo takoj d5!) 4. h3, Le7 5. Lb5, Lh4+ 6. Kf1, exf4 (sedaj pa je za črnega ta poteza izguba večih tempov, kar omogoči belemu nagel razvoj) 7. d4, Ld7 8. Lx14, Se5 (črni bi se rad nekoliko osvobodil iz utesnjene položaja. L stoji na h4 precej „nesimpatično“ ter onemogoča Sg8 razvoj) 9. Lxd7+, Sxd7 10. g3, Lf6 11. Se3, g5 (preuranjeno, ker si črni še pred razvojem usvari na f7 slabotno točko) 12. Le3, h6 13. Dd3 (uvod v zanimivo borbo za središče in zlasti za točko e5), e6 14. Kg2 (beli je kljub vsemu „prav lepo“ rohiral ter že nevarno grozi s pritiskom na f liniji), Se7 15. Thf1, Sg9 16. Tae1, Dc7 (pozicija črnega je že težka ter ni velike izbire, priprava za veliko rohado pa je ponesrečena, dosti izglednejša bi bila takojšnja mala rohada ter nato umaknitev L na g7 s sedanje „kritične točke“ na f6) 17. Sh2 (mogoč je bil tudi prodor v središču s 17. e5!, dxex 18. Se4!), h5? 18. Tf5, Se7 19. Tf2, 0-0-0 20. Tet1, Sg8 (črni skuša z obrambo nerodno postavljenega tekača posredno kriti jelično točko f7. Ta način kritja pa docela omrtvodi črne figure, ki nimajo več prilike za napad na belo kraljevo krilo) 21. a4 (signal za napad), Tf8? 22. b4, b6 23. b5 (črni je sedaj izgubljen, vdora belih figur ni več mogoče zadržati), e5 (sedaj izgubi črni še figuro) 24. Sd5, Dd8 25. Sx16, g4 26. h4, Sdx16 27. Lg5, Dc7 28. Lx16, Sx16 29. Txf6 in črni je predal v 46 potezi.

Sokolstvo

Sokolska manifestacija v Marenbergu

Letni nastop Sokola v Marenbergu se je razvil v pravcato narodno manifestacijo. Gornja Dravska dolina je razumela naš poziv. Kljub dežju je korakalo v povorki nad 500 pripadnikov naše ideje. Vsem, ki ste nas obiskali, iskrena hvala, kakor tudi hvala onim hišnim posestnikom, ki so svoje hiše okrasili z državnimi zastavami. Tu moram še posebej pohvalno omeniti našo občino. Povorka

je krenila na telovadišče, kjer je brez presledkov nastopilo preko 200 telovadcev. Posebno je ugajala odlična vrsta na drogu iz Vuzenice, ter vrsta iz Guštanja in domači nastop »Mornarjev«. Pevsko društvo »Jadran« iz Maribora je bilo za svoje pesmi deležno povabila na samostojen koncert v zimski sezoni. Zdravo!

1. Sokolsko društvo Poljčane je priredilo s svojimi pripadniki skupen idejni izlet na Boč. V prosti naravi, na lepih bočkih planjavah so odmevali veseli kliki, člani, članice in naraščaj so se urili v odbojki in drugih panogah ter med seboj plemenito tekmovali. Znova smo potrdili svojo slovansko poreklo, neomahljivost, skupnost in odločnost braniti naše ideale napram vsakomur.

1. Življenje Sokola na letnem telovadišču v Poljčanah. Odkar so se pričele počitnice in odkar je postavljen temelj bodočemu sokolskemu domu je tam vsak dan bolj živahno. V nekaj dneh se bo stavba začela dvigati. Naraščaj, članstvo in deca pridno sodelujejo pri gradnji. Dovažajo in zlagajo opeko, ki se kopiči iz dneva v dan. Telovadci se pripravljajo obnem za nastop, ki bo v nedeljo, 3. septembra.

ti graščini, ni bil kapitan Piper, ampak William Beeke, ki si je nadel mornarjevo čepico in suknjič. Toda kdo je bil drugi?

Z uklenjenimi rokami se je zdaj možak dvignil. Beekeova žepna svetilka mu je razsvetlila blede obraz.

»Upam, da ne boste uganjali komedij«, je dejal Beeke s skoraj prosečim glasom. »Jaz imam že vsega dovolj. Ali mislite, da je igrača plezati po drevju in skakati ljudem na hrbet? S srcem imam že itak dovolj težav. Sicer pa se ni niti vredno upirati Zalotil sem vas pri dejanju, kakor sem nameraval.«

»Idiot!« je zakričal neznanec z zasoplim glasom. »Vedel sem, da ni bilo nikogar v postelji. Ne boste me mogli obdolžiti poskušene umora...«

»Ali sem rekel, da vas mislim dolžiti poskušene umora?« je prav sladko, medeno vprašal Beeke »Sicer pa misel ni slaba. Mislim, da se bo tudi to dalo napraviti. Obdolžil pa vas ne bom samo enega umora ampak dveh, morda celo treh...«

Odskočil je, kajti zazdelo se mu je, da hoče neznanec planiti nanj Ves prizor ga je že dolgočasil. Ni maral takih komedij. Sicer bi pa najmanjša nepredvidnost v tej majavi koči utegnila imeti hude posledice.

(Dalje sledi.)

E. S. BRUCE:

Puščavnikova skrivnost

Tudi to vprašanje je Eustace takoj pozabil.

Novi koraki! Še nekdo prihaja! Menda se je danes ves Mallow-Datchett dogovoril za sestanek v Carringtonovi graščini! Eustace se je spet skrtil za živo mejo. Drugi nočni sprehajalec je bil videti dosti previdnejši kakor prvi. Korakal je prav tiho in nihče razen detektiva ga ne bi bil mogel slišati. Za trenutek je zagledal pred seboj veliko črno senco, ki pa je takoj nato izginila v temi. Eustace se je posmejtal. Čeprav je videl senco samo za trenutek, je vendar takoj spoznal svojega predstojnika.

»Zdaj pa začenjam vse razumeti,« si je rekel. »Beeke je izpustil Piperja in ga zdaj zasleduje. Toda kaj naj zdaj počnem tu?«

Napravil je nekaj korakov in hotel že zažvižgati, pa se je hitro premislil. Beeke mu je strogo ukazal, naj se skriva in naj molči.

»Prav!« si je dejal.

Videl je, kako se je Piperjev zasledovalec pred vrati ustavil. Zaslišal je škripanje ključa v ključavnici... Čudno,

Beeke je moral vendar Piperju vrniti ključ, ker se sicer sluga ne bi bil mogel vrniti domov. Kje si je mogel tako hitro priskrbeti še en ključ?

Ko je bil v parku, se je kapitan Piper obrnil proti drevju, ki je skrivalo njegovo čudno gnezdo. Potegnil je konec lestve na tla in začel plezati po njej. Ko je prišel na teraso okoli kočice, je za trenutek obstal in prisluhnil. Globoko se je moral oddahnuti, tako ga je plezanje utrudilo. Noč je bila mirna, niti najrahlejši veter ni zibal vej. Piper je odprl vrata in prižgal vžigalico. Drugače je imel vselej svetilko, to noč pa je ostal brez nje, ker jo je pustil v graščini. Vžigalica je ugasnila in Piper je v temi napravil še nekaj korakov po svoji splanici. Potem je vse utihnilo in v blede svetlobi, ki je slišala skozi okroglo okence, so se le megleno videli obrisi človeškega telesa na postelji.

Ko je iz kočice že odmevalo smrčanje, se je začel še nekdo drugo vzpenjati po lestvi, tiho in oprezno. Čez dolgo časa je prilezel na teraso. Smrčanje mu je pri-

60

čalo, da prebivalec kočice že spi. Neslišno je vzel došlec izpod suknjiča dolgo, komičasto kopje. Bil je kol iz železne ograje, ki je obdajala hišo Thomasa Pagea.

S tem strašnim orožjem v roki je neznanec odprl vrata v kočico in stopil čez prag. Prav nič se ni obotavljal. V postelji je zagledal obrise telesa in z vso močjo zasadil kopje v prsa kapitana Piperja... Toda prsa kapitana Piperja so se vdala, kakor bi bilo kopje predrlo pernico, ne pa človeško meso. V istem trenutku je neka senca zakrila okence in padla kakor vreča premoga na hrbet moža s komnjem.

»Ubiti ste me hoteli, kaj, pa se vam ni posrečilo?« se je zarežal nadzornik Beeke. »Zdaj se bo pa igra obrnila.«

Te naslednje besede je zadušil krik groze, ki se je iztrgal možu s kopjem. V trenutku je neznanec uganil, da v postelji ni bilo nikogar, in spoznal je po glasu tudi svojega nasprotnika.

Pod nadzornikovo težo se je zvalil po tleh. Koča se je začela zibati kakor v viharju. Beeke se je posrečilo, da je pritisnil svoja kolena na nasprotnikova prsa. Potem je segel v žep po jeklene zapestnice. Klik, — že je bil presenečeni morilec ujet.

Eustace se je hudo zmotil. Prvi možak, ki ga je v temi zagledal na poti pro-

Zanimivosti

Kaj vse imajo ljudje za plačilno sredstvo

Po muzejih in drugih zbirkah najdemo najrazličnejše predmete, ki so jih ljudje imeli za denar. Največji kovani denar imajo muzeji na Švedskem. Njihova oblika je štirikotna, z odsekanimi vogli. Dolžina in širina je znašala okoli 35 cm, debelost pa nad cm. Ti novci so bili v veljavi v sedemnajstem in osemnajstem stoletju. Bogat Šved tedanjih dni je moral imeti že močan voz in vprego, če je hotel prepeljati kako večjo vsoto denarja. Ker je bil denar kovan iz bakra, ni sam na sebi imel nobene vrednosti.

Švedska vlada je kovala tako neroden denar samo z ato, da je pomagala mnogim svojim bakrenim rudnikom. Izvoz bakra je bil tedaj še malenkosten, zato je sama kupovala baker za svoj denar.

Najmanjši denar na svetu so kovali v južni Indiji okoli leta 1800. Bili so to tako majhni zlatniki, da bi bili danes vredni komaj poldrug dinar. Imeli so te novce bolj za okrasek kakor za plačilno sred-

stvo. Merili so v premeru komaj dva milimetra, napise na njih je bilo mogoče prečitati le s pomočjo povečevalnega stekla.

Kitajska je imela okoli l. 1000. novce, ki so bili podobni majhnim človeškim klopcom. Z novcem v obliki lopate si kupil samo kmetijsko orodje, britvi podoben novce je služil za nakup rezil, bodal in podobnega.

V Mongoliji je krožil denar iz čaja. Čelo v Tibetu in ponekod v Sibiriji se je ta način plačevanja uveljavil. Iz čajnega prahu in nekaterih drugih primesi so napravili testo posebne oblike, vtisnili vanj črke ali druga znamenja in ga posušili za denar. Razdeljen je bil na posebne dele kakor kakor danes čokolada, odlomljen delček je pomenil drobiž. Dobra stran tega denarja je bila, da ga je lahko človek del v vodo, skuhal in popil... Na podoban način so oblikovali Kitajci denar tudi iz soli. Bil je pač v prometu toliko časa, dokler ga ni kdo pojedel.

Ameriški Indijanci so imeli posebno priljubljen denar: pernate čopke z glav rdečih žoln. Med belci v Virginiji je bil tobak dolgo časa plačilno sredstvo. Delavci, duhovniki in uradniki so prejeli plače v tobaku, ki so ga bila polna skladišča. Ljudem so dajali potrdila, kolikšnega dela tobaka je lahko deležen. Ta potrdila so bila prvi korak k papirnatim ameriškim bankovcem. Domačini na otokih Južnega morja dajo še danes za klobaso tobaka več kot za najlepši zlatnik na svetu.

Med zamorci v Kongu je dolgo krožil denar iz bakra, v obliki križca. S tem denarjem so kupovali žene. Še marsikaj je bilo po svetu, kar je služilo ljudem za plačilno sredstvo. Tako tudi lasne igle, obročki iz kovin in lesa, drobni kovinski zvončki in čolnčki so bili posebno v Siamu priznan denar. Indijanci so kupčevali in plačevali z ostimi od sulic, stari Galci so imeli za denar čudovito lepo izdelane zapestnice.

za nagrado... Ta neobičajna tiralica je imela uspeh. Papagaja so kmalu prinesli v slikarski atelje.

ADAM IN EVA — DOBROTNIKA

Na neki dobrodelni prireditvi v korist bolnišnice v Teddingtonu so prikazovali živo sliko iz raja, z Adamom in Evo. Več sto deklet se je prijavilo za vlogo Eve. Od pastora je prišlo pismo, kjer se je pobozni mož zgražal nad prireditvijo in zagrozil, da se pravi kristjani prireditve ne bodo udeležili. Prireditveni odbor pa je vztrajal pri svojem in Adam in Eva sta s svojo privlačno točko prinesla lepe denarce v dobrodelni namen.

ROBEC — BAROMETER

Namreč, gospodarski barometer. Tako trdi tovarnar za izdelavo robcev v Ameriki, Hesse. Kadar ljudje kupujejo robce, je gospodarsko stanje boljše. Dve tretjine nakupa robcev v Ameriki pade na zadnji del leta, ker so ti priljubljeni predmet za božične darove v Ameriki. Robci za dame so postali v Ameriki večji, kupujejo jih pa več moški kakor ženske.

DOLARSKI MILIJONARJI

Pred nastopom krize l. 1929. je bilo v Zedinjenih državah 512 ljudi, ki so imeli na leto dohodka nad milijon dolarjev. Poslej so milijonarji nazadovali, l. 1936. jih je bilo 61, leto kasneje 49. Leta 1937. je bil samo še en milijonar USA, katerega letni dohodek je presegal 5 milijonov dolarjev.

„Tovariški zakoni“ pod Himalajo

Na severnih pobočjih Himalaje biva pleme Bhotiyas, prirodni narod z zakonskimi običaji, ki se v mnogem razlikujejo od navad severnoindijskih plemen, podobni so tako zvanim tovariškim zakonom, ki so jih neki pisatelji v Evropi propagirali po vojni.

Bhotiyas poznajo tri oblike zakona. Najstrožja oblika zahteva strogo versko ceremonijo pri sklepanju zakona, ki se vrši v nevestini hiši. Druga oblika je romantičnejša, podobna naši »otmic«, ko si ženin ugrabi nevesto in jo brez vsakih ceremonij povede na dom. Mladi zakonci lahko sklenejo še tretji način zakona, ki

je prava tovariška delitev dobrot medenih tednov.

V vsaki vasi je tako zvana hiša ljubezni, središče plemenskega življenja. Tu se lahko zadrže za možitev godna dekleta več tednov, brez vsakega spremstva sorodnikov. Če se zaljubljeni par po večtedenski izmenjavi ljubezenskega druga zedini za zakon, razglasijo to po vasi. Ženin in nevesta tekmujeta v petju. Če podleže nevesta, mora ona slediti možu na njen dom, če pa je premagan ženin, ga odvede nevesta na svoj dom, kjer se vrši ženitovanje po vseh ceremonialnih predpisih.

Korporal, „deklica za vse“ v Kanadi

V Cap Bathurstu na 71. stopnji severne širine vrši že šest let korporal Rice varnostno službo Zedinjenih držav. Mož že šest let ni videl bele žene, vsako leto enkrat prideta dve ladji tja. Ena prinese najpotrebnejše za življenje za leto dni, druga pa vrši stražno službo na visokem severu, kjer je tudi treba skrbeti za red.

Prostrano ozemlje od Aljasko do Labradorja obišče Rice vsako leto na saneh, ki jih vlečejo psi. Je tako rekoč deklica za vse: ječar, sodnik, poštar, ženitvanjski uradnik, carinik, kontrolor, lovec. Zapi-

suje vse smrtne primere, razstavlja sprte zakonce, pomaga bolnikom, upravlja velike rezervate za severne jelene, na kratko, na vsem svetu ni ministra, k' bi imel tako obsežno polje najrazličnejših resorov...

Težje primere prestopkov zoper moralno in zakon prepušča Rice »plovečemu sodišču«, to je ladji, ki plove iz kraja v kraj s sodniki na krovu. Manjše kazni razsodi Rice sam ter zapre Eskime za nekaj dni. Z ostalim svetom ga veže le velika antena.

Filmska drama na svetilniku

Na majhnem otoku pred Labradorjem je že 25 let opravjal službo svetilničarja Josh Paiselly. Žena mu je že davno umrla, s hčerjo, zdaj 21-letno, sta živela sama v zapuščenem stolpu. Vsak večer, ko je legal mrak, je mož prižgal luči, da so ribiške in druge ladje našle pot v varen pristan.

Paiselly je bil vse življenje zdrav. Nedavno mu je nenadoma oslabeledo srce. Dolgo je skrival bolešt pred hčerjo, toda nekoč, ko se je spenjal po strmih stopnicah, je omagal.

Ležal je v postelji v omedlevici. Ko se je zunaj mračilo, se je vestni mož osvestil in dejal hčeri, naj nemudoma prižge luči v svetilniku. Hči se je bala pustiti očeta samega, v srcu ji je klujuvala misel, da

bi vprav s tem, če bi ostal stolp v temi, opozorila ljudi na obali. Ti bi prihiteli s čolnom, naložili očeta in ga prepeljali v bolnico. Tako bi ga rešili...

Toda, na morju je bil na ribolovu tudi Jim Hawkes, za katerega oče ni vedel, da je njen ljubavnik. Če ne prižge luči, lahko zabrede v temi na skale in se potopi. Ko se je vrnila k očetu, je pobrala vse čunje in gorljive stvari, jih namočila v bencinu, pomolila na palici daleč skozi okno in zažgala. Nastal je velik plamen, na obali so opazili dvojno luč. Bilo j'm je sumljivo, priveslali so s čolnom, našli bolnega svetilničarja in ga prepeljali v bolnišnico. Medtem se je vrnil tudi Jim, dekletova ljubezen med očetom in dragim je zmagala na obe strani...

DRAGOCENA NOJEVA KOŽA

Nojevo perje je prineslo svojčas Južni Afriki ogromne dohodke, ko je bilo še velika moda v ženskem svetu. V zadnjih letih so v Južni Afriki postrelili blizu pol milijona nojev, toda ne zaradi perja, temveč — kože. Pred vojno je stal funt nojevega perja 7000 din, danes velja komaj 18 din. Narasla je pa cena nojevi koži, ki jo prodajajo za 220 din komad.

ZIVE KAČE ZA OGRICE

V M'amiju, ameriškem kopališču na Floridi, se je pojavila nekaj časa nenavadna ženska muhavost. Nekatero dame, ki od bogastva in dolgočasje že niso vedele kaj početi, so vodile na vrhčah mlade tigriče, želve, medvede, zdaj so si iz-

mislile kače, ki jih ovijajo okrog vratu in nosijo po promenadi. Kačam odvzamejo strupene zobe. Žive kače na golih vratovih žensk so se ljudem tako zagnusile, da so odločno protestirali. Policija je nošenje kač prepovedala, nekatere trmoglavke je pa poklicala na policijo, kjer so morale med tarnanjem odšteti kazni 50 dolarjev za svojo prismojenost.

PAPAGAJ — BOKSAR

Nekemu berlinskemu slikarju je ušel papagaj. V liste je dal naslednji oglas: Ušel je papagaj, modrozeleni samec Kitčel. Govori gladko, teče 10 m v 12,8 sekunde. Če ga vprašate: Kako se boksa Schmeling? dvigne desno nogo, stisne kremplje in se postavi v borbeno pozico. Izročite ga

Ženo je prodal na obroke

Po naključju so prišli v severni Švedski na sled prepovedani kupčiji z zakonito ženo. Nekemu cestnemu delavcu se je prijateljova žena tako dopadla, da je ponudil tovarišu 200 kron, če mu zakonsko družico proda. Mož in žena sta bila sporazumna s tem, delavec je plačal prvih sto kron, ostalo se je zaobljubil v posebni pisni pogodbi, da bo plačal v obrokih. Žena se je preselila h kupcu, ki je vsak mesec točno izplačeval nadaljnje obroke. V pogodbi pa niso mislili na to, da bi žena lahko zapustila kupca. Ta je namreč na lepem izginila in šla služiti. Kupec, ki je

bil medtem že plačal 160 kron, je šel za njo in zahteval od njenih gospodarjev, da mu vrnejo ženo. Toda, žena ni pristala na to, mož se je razjezil, razbil mizo in vrata ter šel.

Gospodar je tožil. Med razpravo je prišlo na dan, da ima žena prav za prav drugo ime in ne kupčevu. Mož je moral zadevo pojasniti in ko se je skliceval na pravilno podpisano pogodbo, so ga sodniki najprej zašili zaradi nasilnega vlova v stanovanje, za svoj nakup žene na obroke bo pa odsedel še posebno kazni.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 60 par: najmanjša orisovalnica za te oglase je din 6.— Družbe orisovalnice in ščitovalnice orisali din 1.— do besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvolno. Oglasni davki se enkratno obliko znaša din 2.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma se le vnositi v oglasni sklop v naročilu ali na nošalni položaj na čekovni račun št. 11.409. Za vse oglasne odgovore glede malih oglasov se mora orisovalnica znana za 7 dni.

Razno

»HERMES«
enoletni trgovski tečaj sprejema dnevno prilagojeno. Praktičen sodoben trgovski pouk. Nizka šolnina. Zahtevajte pro spektel! Maribor, Zrinjskega trg 1. 5894-1

Posest

Ugodno prodam
PARCELO
obsegajočo 1143 m². na Zgor-
nji Hudijski pri Celju. Naslov
v upravi »Večernika« v Celju
6152-2

Kupim

KUPUJEM BLAGO
in za prodajam. Starinarna.
Pobrežje, Aleksandrova c. 31.
6155-3

Prodaj

POHIŠTVO
sobe in kuhinje se poceni dro
da. Tyrševa 7. 6111-4

Dobro ohranjena
SPALNA OPREMA
se ugodno prodaj. Nasl. v upr.
»Večernika«. 6145-4

Stanovanje

DVOSOBNO IN ENOSOBNO
STANOVANJE
se odda. Pobrežje, Aleksan-
drova c. 16. 6143-5

STANOVANJE
oddam 15. julija v najem. 2
sobi, kabinet, kuhinja in pri-
tikline. Koroška c. 63.
6144-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Glavni trg 4. trgo-
vina. 6153-5

Soba odda

SOBA S ŠTEDILNIKOM
se odda. Koroška c. 41.
6146-7

SAMOSTOJNA GOSPA
sprejme takoj sestanovalko,
ki lahko kuha. Naslov v upr-
vi. 6147-7

Lepo opremljena, velika
SOBA
(jedilnica, spalnica) z 2 poste-
ljama, souporaba kopalnice,
se odda. Naslov: Razlagova
ul. 24-I, desno. 6148-7

Odda se lepa, mobilirana
SOBA
Jože Vošnjakova 20. Mučič.
6149-7

Dopisi

M. P.
Ni mogoče! Pridem zvečer,
pričakuj me. Mija. 6151-12

Službo dobi

UČENEC(KA)
z malo mauro se sprejme.
Foto centrala Vlašič, Jurčiče-
va 8. 5981-9

Sprejme se
POSTREŽKINJA
Vprašati Cvetlična ulica 29.
vrata 1. 6150-9

DVOKOLESA
NACENETE
RADIO STARKEL
MARIBOR TRGOVAČKA 6

Čitajte „Večernik“

Najboljše
kosovno
apno

Apnenice Ant. Birolla, Kresnice
pisarna: Ant. Birolla, Ljubljana,
Dalmatinova ulica 10